

GMINA GNOJNIK

**ZAPRASZA NA SPACER PO
NAJPIĘKNIEJSZYCH ZABYTKACH
I OBIEKTACH ARCHITEKTURY SAKRALNEJ
ORAZ ŚWIECKIEJ.**

GNOJNIK 2013

EWIDENCJA WAŻNYCH MIEJSC I OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W GMINIE GNOJNIK

SOŁECTWA GMINY GNOJNIK

**BIESIADKI, GNOJNIK, GOSPRZYDOWA, LEWNIOWA,
USZEW, ZAWADA USZEWSKA, ŻERKÓW**

GNOJNIK 2013

GMINA GNOJNIK

Gmina Gnojnik - gmina wiejska położona w województwie małopolskim w powiecie brzeskim. W latach 1975 - 1998 należała do województwa tarnowskiego. Od północy sąsiaduje z miastem i gminą Brzesko, od wschodu z gminą Dębno, od południa z gminą Czchów, natomiast od zachodu z leżącą w powiecie bocheńskim gminą Nowy Wiśnicz. Cała gmina leży we wschodniej części Pogórza Wiśnickiego charakteryzującego się dość urozmaiconą rzeźbą terenu. Gmina położona jestw bardzo dogodnym miejscu komunikacyjnym. Przez jej teren przebiega bowiem droga krajowa nr 75. Poza tym, leży pośrodku trójkąta tworzonego przez trzy duże miasta: Kraków, Tarnów i Nowy Sącz.

W skład gminy wchodzi siedem sołectw: Biesiadki, Gnojnik, Gosprzydowa, Lewniowa, Uszew, Zawada Uszewska i Żerków. Obecnie gminę Gnojnik zamieszkuje blisko 7800 mieszkańców. Stolicą gminy, a tym samym centrum administracji, gospodarki i kultury jest Gnojnik, leżący w odległości około 10 km od Brzeska.

Na terenie Gminy Gnojnik usytuowanych jest sześć kościołów urzekających swą „urodą” oraz konstrukcją: kościół p.w. św. Marcina w Gnojniku z XIV wieku, kościół p.w. Matki Bożej Fatimskiej w Gnojniku, którego budowa rozpoczęła się w 2006 roku, kościół p.w. św. Floriana w Uszwi z 1801 roku, drewniany kościół p.w. św. Urszuli w Gosprzydowej z 1697 roku, drewniany kościół p.w. św. Mateusza Ewangelisty w Biesiadkach z II połowy XVII wieku, kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Lewniowej z 1978 roku. Miejscowości mniejsze: Zawada Uszewska i Żerków posiadają kaplice, odpowiednio p.w. Matki Bożej Fatimskiej z 1998 roku oraz p.w. św. Antoniego Padewskiego z 1948 roku.

Przejeżdżając przez sołectwa gminy nie trudno nie zauważyć rozsianych po całym terenie przydrożnych kapliczek, figur oraz krzyży. Stawiane są z wdzięczności za otrzymane łaski, za wysłuchanie prośb, bądź jako ofiara dziękczynna za wybawianie z niebezpieczeństwa lub wyleczenie z choroby. Wtopione w krajobraz gnojnickich wsi, w otoczeniu przyrody widnieją niczym drogocenne kamienie na trudnych ścieżkach życia. Ważnymi obiektami zabytkowymi są również pomniki i tablice upamiętniające bolesne dla Polski czasy I i II wojny światowej. Urokliwy charakter nadają okolicy także parki zieleni oraz pomniki przyrody.

Malowniczo i naturalnie ukształtowane tereny gminy Gnojnik można poznawać zarówno pieszo, jak i samochodem. Dzięki odnowionym drogom przyjemnie podróżuje się również rowerem. Piękno okolicznych skarbów architektury i natury zachwyca każdym, nawet najdrobniejszym elementem.

**EWIDENCJA WAŻNYCH MIEJSC
I OBIEKTÓW DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO W GMINIE GNOJNIK**

**OBIEKTY ARCHITEKTURY
ŚWIECKIEJ,
TABLICE UPAMIĘTANIAJĄCE
I POMNIKI PRZYRODY**

SOŁECTWA GMINY GNOJNIK

**BIESIADKI, GNOJNIK, GOSPRZYDOWA, LEWNIOWA,
USZEW, ZAWADA USZEWSKA, ŻERKÓW**

GNOJNIK 2013

EWIDENCJA WAŻNYCH MIEJSC I OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W GMINIE GNOJNIK

OBIEKTY ARCHITEKTURY ŚWIECKIEJ, TABLICE UPAMIĘTNIAJĄCE I POMNIKI PRZYRODY

Biesiadki

- Wiekowa lipa prawdopodobnie XVIII wiek

Gnojnik

- Spichlerz z 1845 roku,
- Młyn z około 1938 roku,
- Budynek pierwotnej plebanii z 1873 roku,
- Dom mieszkalny nauczyciela (wikarówka) z 1909 roku,
- Tablica Upamiętniająca Ofiary II Wojny Światowej,
- Park Podworski z około 1730 roku, około 1845 roku,
- Sędziwy wiekiem dęb w Parku Podworskim,
- „Pomnik Przyrody” – sędziwy wiekiem dęb,
- Zabytkowy „park na Górcie”

Gosprzydowa

- Budynek plebanii z 1883 roku,
- Dom parafialny z 1938 roku

Uzew

- Budynek pierwotnej szkoły / obecnie dom parafialny z 1860 roku,
- Dawny Dwór obecnie plebania z 1913 roku,
- Tablica Upamiętniająca z 2003 roku,
- Kompleks leśny

BIESIADKI

Biesiadki to miejscowość położona we wschodniej części Pogórza Wiśnickiego w województwie Małopolskim, około 10 km na południe od Brzeska. Wieś liczy blisko 900 mieszkańców. Podgórski krajobraz Biesiadek urzeka swym naturalnym pięknem tworzonym przez piękną drewnianą architekturę sakralną i użytkową, mozaikę pól uprawnych, gospodarstw, licznych zagajników oraz lasów znajdujących się na obrzeżach wioski.

Ustalenia badaczy mówią o genezie Biesiadek jako osady obronnej, położonej na wyodrębnionym pagórku, mającej znaczenie militarne (obrona południowej granicy Polski). Pierwsza historyczna wzmianka o wsi pochodzi z dokumentu z 1269 roku, a jest to akt lokacyjny podpisany przez biskupa Pawła z Przemankowa. Wieś lokowana była na prawie niemieckim, czemu zawdzięcza dzisiejszy wygląd – układ pól podzielonych na łany oraz układ zabudowy typu wsi-ulicówki zbudowanej na grani, z kościołem jako dominantą. Biesiadki zalicza się do wsi łanowych, zakładanych na karczunkach leśnych.

W XV wieku Biesiadki odczuły boleśnie – tak jak pozostałe wsie klucza uszewskiego – najazd Spytka z Melsztyna, a potem „potop” szwedzki, w wyniku którego zniszczony został kościół i zabudowania mieszkalne. Długo odbudowywano wojenne zniszczenia.

W 1840 roku biskup tarnowski przywrócił kościołowi w Biesiadekach pełne prawa parafialne. Przyniosło to wsi korzyści, bo proboszcz podjął starania o utworzenie szkoły parafialnej, która rozpoczęła działalność w 1856 roku. Na początku XX wieku rodzina Göetzów z Okocimia nabyła część majątku ziemskiego w Biesiadekach. Wiadomo tyle, że w 1933 roku wystawiono z inicjatywy dziedzica zabudowania folwarczne, m.in. murowany dom zarządcy majątku, oborę i spichlerz.

W listopadzie 1914 roku na terenie wsi doszło do bitwy między oddziałami rosyjskimi i austriackimi. Wtedy to zniszczono wyposażenie szkoły, uszkodzono kościół parafialny i zabudowania chłopskie. W latach międzywojennych w Biesiadekach nie szczędzono pracy i sił, by poprawić warunki życia w wiosce, między innymi rozpoczęto budowę drogi oraz domu ludowego. Niestety jednopiętrowy budynek domu ludowego nie został wykończony, ponieważ nadszedł rok 1939. Materiały zostały rozgrabione przez niemieckich żołnierzy, a wojna znów boleśnie dotknęła Biesiadki. Na mieszkańców

nałożono obowiązek dostarczenia okupantowi żywności i siły roboczej, młodych Biesiadczan wywożono na roboty do Niemiec.

Po zakończeniu wojny życie w Biesiadkach zaczęło się normować. Do wsi wracali wywiezieni na roboty, a gospodarze unowocześniali swoje gospodarstwa. Miejscowość rozwijała się – została zelektryfikowana, utwardzono drogi, dokonano telefonizacji i gazyfikacji wsi oraz rozbudowano szkołę.

Dumą Biesiadek jest urokliwy drewniany kościół parafialny p.w. św. Mateusza wpisany do Krajowego Rejestru Zabytków. Świątynia położona jest w samym centrum miejscowości. Kościół został zbudowany w 1661 roku na miejscu poprzedniego, który uległ zniszczeniu. Świątynia jest wykonana w całości z drzewa modrzewiowego. Przy wejściu zauważyć można portal

ostrołukowy wraz z umieszczonymi w nim drzwiami z pięknymi, starymi okuciami. W ścianach trzykondygnacyjnej wieży umieszczono wnęki, a w nich rzeźby świętych. Wieżę zwieńcza baniasty hełm z latarnią z 1936 roku. Wnętrze świątyni zdobi piękną polichromia.

Na terenie Biesiadek spotkać można dwanaście małych obiektów sakralnych takich jak: figury, kapliczki oraz krzyże przydrożne. Niezwykle urokliwym elementem wioski jest wciąż trwający zespół urbanistyczny wsi. Niestety większa część zabudowań folwarcznych uległa zniszczeniu na początku XX wieku wskutek działań wojennych oraz pożaru.

L.P.1	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32 – 864 BIESIADKI
1 NAZWA OBIEKTU WIEKOWA LIPA		2 CZAS POWSTANIA PRAWDOPODOBNIENIE Z XVIII WIEKU	4 ADRES DZIEDZINIEC KOŚCIOŁA P.W. ŚW. MATEUSZA
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK 6 STAN ZACHOWANIA ZADOWALAJĄCY 8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK	
LICZĄCA PONAD TRZY WIEKI LIPA ROŚNIE OBOK KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO I PLEBANII. SĘDZIWE DRZEWO, MODRZEWIOWY KOŚCIÓŁ I OKOLICZNE DREWNIANE ZABUDOWANIA SĄ ŚWIADKAMI MINIONYCH WIEKÓW.			

GNOJNIK

Gnojnik zajmuje rozległą powierzchnię około 11,92 km², zamieszkiwaną obecnie przez blisko 2500 mieszkańców. Miejscowość jest centrum administracyjnym, gospodarczym i kulturalnym gminy. Gnojnik położony jest na obszarze Pogórza Wiśnickiego, czemu zawdzięcza swoje malownicze ukształtowanie. Charakterystycznym elementem krajobrazu miejscowości jest dolina rzeki Uszwicy.

Pisana historia dzisiejszej siedziby Gminy sięga roku 1215. W dokumencie z tego roku biskup krakowski Wincenty Kadłubek wymienia Gnojnik wśród 19 wiosek składających dziesięcinę Kapitulie Krakowskiej. Początkowo Gnojnik lokowany był na prawie polskim, potem wieś została przeniesiona na prawo niemieckie, czego dowodem są liczne informacje o sołtysie. O rozwoju Gnojnika w okresie średniowiecza decydował w dużej mierze przebiegający tędy główny szlak komunikacyjny z Krakowa na Węgry.

W drugiej połowie XV wieku gnojnickie grunty w całości przejął folwark szlachecki. W dziejach Gnojnika było co najmniej kilkudziesięciu jego właścicieli, wśród których wymienić można m.in. Imbrama „z Gnojnika” – pierwszego dziedzica, czy Marka Żegotę - fundatora kościoła. W XV i XVI wieku Gnojnik był własnością m.in. rodziny Gnoińskich i Turskich. W XVI wieku gnojnickie folwarki przechodzą w ręce rodziny Ocieskich. W 1585 roku Gnojnik kupiła ariańska rodzina Przypkowskich, która zamknęła kościół parafialny zamieniając go na spichlerz zbożowy.

Z początkiem XVIII wieku właścicielem Gnojnika został Jan Bogusław Petryczyn, który najprawdopodobniej zbudował niewielki drewniany dwór na wzniesieniu, a przy nim rozległy ogród w stylu francuskim. Po ojcu posiadłość odziedziczył młodszy syn Roman Kazimierz, który w 1795 roku połączył wszystkie folwarki gnojnickie stając się dziedzicem wsi. Zasłużył się dla parafii fundując plebanię i trzy ołtarze do kościoła.

W XIX wieku Gnojnik znów zmienił właściciela, bo główny folwark został sprzedany Edwardowi Homolacowski. Kilka lat później ambitny gospodarz wykupił resztę Gnojnika i stał się właścicielem wsi, doprowadzając podupadłe folwarki do rozkwitu. Stosował nowoczesne maszyny i narzędzia rolnicze oraz wznosił spichlerz zbożowy (stojący do dziś). Gospodarz wraz ze swoimi synami prowadził młyn, tartak i gorzelnię. Rodzina Homolaców mieszkała w okazałym dworze przebudowanym z niewielkiej siedziby Petryczyńców. Budynek otaczał nowopowstały sześćohektarowy park, nawiązujący kompozycją do angielskich parków krajobrazowych z XIX w. Edward Homolacs był znany również z działalności na rzecz wsi i kościoła: ufundował budynek szkolny, wspomagał rozbudowę plebanii, finansował remont

kościół parafialny. Za liczne zasługi na rzecz gnojnickiej społeczności został pochowany w podziemiach tutejszego kościoła.

Po śmierci Edwarda Homolacza majątek przejęli jego synowie, sprzedając go później Żydom: Gottliebom i Wohlfeldom. Ostatnim właścicielem Gnojnika była rodzina Łysakowskich. Józef Łysakowski w 1915 roku podzielił swój majątek między dzieci: Józefa Ignacego, Tadeusza i Stefanię, która poślubiła chłopskiego syna – Kazimierza Zajęca. Jego zasługą jest przebudowa gorzelni na dwa oddzielne, zachowane do dzisiaj budynki, w których znajdowały się młyn i tartak.

Szczyśliwie dla Gnojnika linia frontu I wojny światowej ominęła wioskę, a największe straty były związane z grabieżą wojsk przejeżdżających lub chwilowo stacjonujących w wiosce. Bolesne i krwawe piętno na historii Gnojnika odbiła natomiast II wojna światowa. Na terenach dworskich zabudowań w Gnojniku powstał bowiem 15 sierpnia 1944 roku obóz pracy przymusowej, w którym przebywało jednocześnie ok. 500 osób. Do 16 stycznia 1945 przewinęło się przez niego 12 tys. robotników.

W 1945 roku po reformie rolnej władze upaństwowiły majątek dworski i rozparcelowały między rolników. Z zabudowań dworskich przetrwała do dziś oficyna, w której do niedawna swą siedzibą miało przedszkole. W drugiej połowie XX wieku Gnojnik intensywnie się rozwijał. Zaczęto wznosić mury nowej szkoły podstawowej, odremontowano publiczne gimnazjum, przebudowano istniejący budynek gminy, powstały banki, poczta, sklepy, zakłady produkcyjne i wiele innych obiektów.

Dumą wsi jest świątynia p.w. św. Marcina Biskupa z XIV wieku, która pismem z dnia 10.04.1933r. została uznana przez Konserwatora Wojewódzkiego w Krakowie za „zabytek podlegający ochronie prawa, posiadający wartość artystyczną, kulturalną i historyczną”. W niedużej odległości od zabytkowego kościoła znajduje się nowa świątynia, której budowa rozpoczęła się w 2006 roku. Ponadto na terenie Gnojnika spotkać można liczne przydrożne kapliczki, figury z wizerunkami świętych oraz krzyże, będące dowodem głębokiej i gorącej wiary mieszkańców wioski. Stawiane przy drogach, mostach czy posesjach mają ochraniać i wspomagać wszystkich mieszkańców wsi.

Na gości w Gnojniku czeka również wiele atrakcyjnych miejsc turystycznych, wśród których na pierwszy plan wysuwa się „zielone serce Gnojnika”, czyli pozostałości parku podworskiego z XIX wieku. Ogromną przyjemność sprawi każdemu spacer romantyczną aleją lipowo-jesionową, zaś na polanie w głębi lasu przytulić się można do dębu-samotnika. Ponadto wieś jest pełna cichych gaików leśnych, które cieszą swym naturalnym pięknem.

L.P.2	KARTA EWIDENCJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32-864 GNOJNIK
1 NAZWA OBIEKTU SPICHLERZ		2 CZAS POWSTANIA ROK 1845	4 ADRES PRZYSIÓLEK „NOWA WIEŚ”
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK	
		6 STAN ZACHOWANIA ŚREDNOZADAWAJĄCY	
SPICHLERZ JEST POZOSTAŁOŚCIĄ ZABUDOWAŃ FOLWARCZNYCH NA TERENIE GNOJNIKA. JEST TO OKAZAŁY, W CAŁOŚCI MUROWANY, DWUKONDYGNACYJNY OBIEKT, WE WNĘTRZU KTÓREGO ZNAJDUJĄ SIĘ OBSZERNE POMIESZCZENIA SKŁADOWE. BUDYNEK POSIADA DWUSPADOWY DACH. JEGO CHARAKTERYSTYCZNE ELEMENTY TO: RZĄD MAŁYCH OTWORÓW W PODDASZU ORAZ TRZY WEJŚCIA GŁÓWNE, KTÓRE ZAMYKAJĄ METALOWE DRZWI. BUDYNEK DŁUGIE LATA PEŁNIŁ FUKNCJE UŻYTKOWE, M.IN. ODBYWAŁA SIĘ W NIM SPRZEDAŻ MĄKI CZY INNYCH PRODUKTÓW. SPICHLERZ MIEŚCIŁ SIĘ PRZY DAWNEJ DRODZE GOSPODARCZEJ. BUDYNEK WYMAGA GENERALNEGO REMONTU.		8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK	

L.P.3	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32-864 GNOJNIK
1 NAZWA OBIEKTU MŁYN		2 CZAS POWSTANIA OKOŁO 1938 ROK	4 ADRES SKRZYŻOWANIE DROGI KRAJOWEJ Z DROGĄ POWIATOWĄ „GNOJNIK – ŻŁOTA”
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK	
		6 STAN ZACHOWANIA NIEZADAWAJĄCY	
		8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK	
<p>MŁYN JEST JEDNYM Z DWÓCH BUDYNKÓW, KTÓRE POWSTAŁY Z PRZEBUDOWANIA STAREJ GORZELNI OKOŁO 1938 ROKU PRZEZ KAZIMIERZA ZAJĄCĄ, ÓWCZESNEGO DZIEDZICA FOLWARKU. BUDOWLA WYKONANA NA PLANIE PROSTOKĄTA JEST W CAŁOŚCI MUROWANA ORAZ POSIADA ZSYP. DO WNĘTRZA BUDYNKU PROWADZĄ SZEROKIE, METALOWE DRZWI. OBIEKT POSIADA WIELE DUŻYCH, KWADRATOWYCH OKIEN ZABEZPIECZONYCH KRATAMI. BUDYNEK USYTUOWANY JEST TUŻ OBOK DROGI KRAJOWEJ, NIEOPODAL MOSTU NA RZECE USZWICA. OBECNIE OBIEKT JEST NIECZYNNY - WYMAGA KOMPLEKSOWEGO REMONTU, ABY MÓC ZNÓW SŁUŻYĆ MIESZKAŃCOM GMINY GNOJNIK.</p>			

L.P.4	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32-864GNOJNIK
1 NAZWA OBIEKTU PIERWOTNA PLEBANIA		2 CZAS POWSTANIA ROK 1873	4 ADRES DROGA KRAJOWA, TEREN OBOK PARKU PODWORSKIEGO
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK	
		6 STAN ZACHOWANIA ŚREDNIOZADOWALAJĄCY	
		8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK	
<p>BUDOWA PLEBANII ROZPOCZĘŁA SIĘ Z POLECENIA ÓWCZESNEGO DZIEDZICA WIĘKSZEJ CZĘŚCI GNOJNIKA, KAZIMIERZA R. PETRYCZYNA. BUDYNEK JEST W CAŁOŚCI MUROWANY, POKRYTY CZTEROSPADOWYM, GONTOWYM DACHEM. Z BIEGIEM LAT PLEBANIA PRZECHODZIŁA LICZNE RENOWACJE, Z KTÓRYCH NAJWIĘKSZĄ PRZEPROWADZIŁ KS. FRANCISZEK JAGLARZ, PROBOSZCZ GNOJNICKI, PRZY FINANSOWYM WSPARCIU EDWARDA HOMOLACSA. PLEBANIA NABRAŁA WÓWCZAS KSZTAŁTU NIEWIELKIEGO ZIEMIAŃSKIEGO DWORKU, Z DOBUDOWANYMI BUDYNKAMI DLA DOMOWNIKÓW ORAZ SPICHLERZEM. DZIŚ NIESTETY CAŁY KOMPLEKS JUŻ NIE ISTNIEJE, POZOSTAŁ JEDYNNIE BUDYNEK PLEBANII.</p>			

L.P.5

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU

3 MIEJSCOWOŚĆ

32-864 GNOJNIK

1 NAZWA OBIEKTU

DOM MIESZKALNY NAUCZYCIELA / WIKARÓWKA

2 CZAS POWSTANIA

ROK 1868

4 ADRES

DROGA KRAJOWA, OBOK
KOŚCIOŁA P.W. ŚW. MARCINA

7 FOTOGRAFIA

5 PRZYNALEŻNOŚĆ
ADMINISTRACYJNAWOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE
POWIAT BRZESKI
GMINA GNOJNIK

6 STAN ZACHOWANIA

ŚREDNIOZADOWALAJĄCY

8 OPRACOWANIE KARTY
(DATA, AUTOR)

ROK 2013

URZĄD GMINY GNOJNIK
EWELINA ŁUKASIK

BUDYNEK JEST WYKONANY W CAŁOŚCI Z DREWNA, POSIADA CZTEROSPADOWY DACH POKRYTY DACHÓWKĄ CERAMICZNĄ. PRZEDNIĄ ŚCIANĘ BUDYNKU ZDOBI GANEK, USYTUOWANY NA KAMIENNEJ PODMURÓWCE. DO GŁÓWNEGO WEJŚCIA PROWADZĄ NIEWYSOKIE SCHODY. WIKARÓWKA PIERWOTNIE PEŁNIŁA FUNKCJĘ DOMU NAUCZYCIELA ORAZ SZKOŁY. NASTĘPNIE GOŚCIŁA KSIĘŻY WIKARIUSZY PRZYBYWAJĄCYCH DO GNOJNIKA. BUDYNEK PEŁNIŁ RÓWNIEŻ INNE FUNKCJE M.IN. GROMADZIŁ MŁODZIEŻ NA SPOTKANIACH STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH CZY INNYCH WSPÓLNOT.

L.P. 6	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32-864 GNOJNIK
1 NAZWA OBIEKTU TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA		2 CZAS POWSTANIA	4 ADRES DROGA KRAJOWA, BUDYNEK DOMU STRAŻAKA
7 FOTOGRAFIA 			5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK
			6 STAN ZACHOWANIA ZADOWALAJĄCY
			8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK
TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA OFIARY II WOJNY ŚWIATOWEJ UMIESZCZONA JEST NA PRZEDNIEJ ŚCIANIE DOMU STRAŻAKA W GNOJNIKU. NA TABLICY WIDNIEJE NAPIS: „POLEGŁYM, ZAGINIONYM I POMORDOWANYM ZA WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ W 50 ROCZNICĘ WYBUCHU II WOJNY ŚWIATOWEJ HOŁD ODDAJE SPOŁECZEŃSTWO GMINY GNOJNIK”.			

L.P.7	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32-864GNOJNIK
1 NAZWA OBIEKTU PARK PODWORSKI		2 CZAS POWSTANIA OKOŁO ROKU 1732, OKOŁO 1845 ROKU	4 ADRES DROGA KRAJOWA, CENTRUM GNOJNIKA
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK	
		6 STAN ZACHOWANIA ZADOWALAJĄCY	
		8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK	
OKOŁO 1732 ROKU JAN BOGUSŁAW PETRYCZYN ZAŁOŻYŁ PO POŁUDNIOWEJ STRONIE DWORU OGRÓD W STYLU FRANCUSKIM Z SYMETRYCZNYM UKŁADEM KWATER I ALEJEK SPACEROWYCH, KTÓRY OKOŁO 1845 ROKU ZOSTAŁ ZASTĄPIONY PRZEZ EDWARDA HOMOLACSA SWOBODNIE PRZEBIEGAJĄCYMI ŚCIEŻKAMI. NATOMIAST PO PÓŁNOCNEJ STRONIE DWORU HOMOLACS ZAŁOŻYŁ SZEŚCIOHEKTAROWY PARK, KTÓREGO KOMPOZYCJA NAWIĄZYWAŁA DO ANGIELSKICH PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH Z XIX W. CHARAKTERYSTYCZNE ELEMENTY PARKU TO: LIPOWO – JESIONOWE ALEJE I POLANA Z DĘBEM - ROMANTYCZNYM SAMOTNIKIEM. WŚRÓD ZASADZANYCH DRZEW BYŁY RÓŻNE GATUNKI: DĘBY, GRABY, KASZTANOWCE, LIPY, BRZOZY, TOPOLE, SOSNY I MODRZEWIE. ZNALAZŁO SIĘ TEŻ MIEJSCE NA STAW Z WYSEPKĄ POŚRODKU, OZDOBIONĄ PŁACZĄCĄ WIERZBĄ, KTÓRY NIESTETY NIE PRZETRWAŁ DO DZISIEJSZYCH CZASÓW. NA SZCZĘŚCIE ZACHOWAŁY SIĘ SIĘGAJĄCE 4 METRÓW W OBWODZIE DĘBY SZYPUŁKOWE, POTĘŻNE DĘBY CZARNE I CZARNE SOSNY, MODRZEWIE ORAZ LIPOWO-JESIONOWA ALEJA. DZIŚ W GŁĘBI PARKU MIESZCZA SIĘ DRÓŻKI SPACEROWE.			

L.P.8

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU

3 MIEJSCOWOŚĆ

32 – 864 GNOJNIK

1 NAZWA OBIEKTU

SĘDZIWY WIEKIEM DĄB

2 CZAS POWSTANIA

WIEK XIX

4 ADRES

TEREN PARKU PODWORSKIEGO

7 FOTOGRAFIA

5 PRZYNALEŻNOŚĆ
ADMINISTRACYJNA

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE
POWIAT BRZESKI
GMINA GNOJNIK

6 STAN ZACHOWANIA

ZADOWALAJĄCY

8 OPRACOWANIE KARTY
(DATA, AUTOR)

ROK 2013

URZĄD GMINY GNOJNIK
EWELINA ŁUKASIK

SĘDZIWY WIEKIEM DĄB JEST CHARAKTERYSTYCZNYM ELEMENTEM HISTORYCZNEGO PARKU PODWORSKIEGO. DRZEWO ROŚNIE TUŻ OBOK ALEJKI SPACEROWEJ PROWADZĄCEJ OD SPICHLERZA W GŁĄB PARKU. SĘDZIWY DĄB POSIADA BUJNĄ KORONĘ, SZEROKIE ROZGAŁĘZIENIE ORAZ MASYWNY PIEŃ.

L.P.9

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU

3 MIEJSCOWOŚĆ

32-864 GNOJNIK

1 NAZWA OBIEKTU

„POMNIK PRZYRODY” – SĘDZIWI WIEKIEM DĄB

2 CZAS POWSTANIA

4 ADRES

DZIEDZINIEC KOŚCIOŁA
P.W. ŚW. MARCINA

7 FOTOGRAFIA

5 PRZYNALEŻNOŚĆ
ADMINISTRACYJNA

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE
POWIAT BRZESKI
GMINA GNOJNIK

6 STAN ZACHOWANIA

ZADOWALJĄCY

8 OPRACOWANIE KARTY
(DATA, AUTOR)

ROK 2013

URZĄD GMINY GNOJNIK
EWELINA ŁUKASIK

KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. MARCINA W GNOJNIKU OTOCZONY JEST WIANUSZKIEM OKAZAŁYCH LIP, WŚRÓD KTÓRYCH SWOJE MIEJSCE ZNALAZŁ RÓWNIEŻ SĘDZIWI DĄB. DRZEWO UWAŻANE JEST ZA POMNIK PRZYRODY.

L.P.10	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32 – 864 GNOJNIK
1 NAZWA OBIEKTU PARK „NA GÓRCIE”		2 CZAS POWSTANIA LATA 1864 - 1890	4 ADRES DROGA GMINNA „NAD OŚRODEK ZDROWIA”
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK	
		6 STAN ZACHOWANIA ZADOWALAJĄCY	
		8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK	
<p>PARK „NA GÓRCIE” JEST DRUGIM PARKIEM W GNOJNIKU, CHOĆ ZNACZNIE MNIEJSZYM OD PARKU PODWORSKIEGO. POWSTAŁ POMIĘDZY 1864 A 1890 ROKU ZA SPRAWĄ JEDNEGO Z SYNÓW EDWARDA HOMOLACSA - STANISŁAWA LUB WILHELMA, KTÓREMU W WYNIKU RODZINNYCH PODZIAŁÓW PRZYPADŁ W UDZIALE DWOREK WRAZ Z FOLWARKIEM „NA GÓRCIE”. W CENTRALNEJ CZĘŚCI PARKU STAŁ NIEGDYŚ DWOREK OTOCZONY ALEJAMI GRABOWYMI. DZIĘKI NAGROMADZENIU NA NIEWIELKIEJ PRZESTRZENI WIELU GATUNKÓW KRZEWÓW I DRZEW PARK O KAŻDEJ PORZE ROKU ZACHWYCA SWYM PIĘKNEM. SOCZYSTA ZIELEŃ BUJNYCH KORON DRZEW STWARZA IDEALNY DO ODPOCZYNKU KLIMAT.</p>			

GOSPRZYDOWA

Gosprzydowa liczy obecnie około 1050 mieszkańców. Położona jest w całości na obszarze Pogórza Wiśnickiego, w połowie drogi z Gnojnika do historycznego miasteczka Lipnica Murowana. Jest najdalej na południe wysuniętą z wsi Gminy Gnojnik. Ciekawe jest ukształtowanie terenu Gosprzydowej, która usytuowana jest zarówno w dolinie rzeki Uszwicy, jak i na rozległych pagórkach przyozdobionych licznymi zagajnikami i dolinkami. Całą wieś można podzielić na kilka odrębnych przysiółków, z których każdy ma własną nietypową nazwę.

W krajobraz gosprzydowskich regionów malowniczo wkomponowane są przydrożne obiekty sakralne jakimi są: kapliczki, figury z wizerunkami świętych oraz przydrożne krzyże. Można zaryzykować stwierdzenie, że każdy przysiółek Gosprzydowej ma swoją figurkę lub kapliczkę, przy której w miesiącach maryjnych (maj, październik) licznie gromadzą się mieszkańcy wioski, aby wielbić Matkę Bożą. W samym sercu wioski mieści się zabytkowy, drewniany kościółek p.w. św. Urszuli z 1697 roku.

W lesisty krajobraz Pogórza Wiśnickiego wkomponowane są liczne zabudowania mieszkalne oraz zagrody przydomowe, świadczące o rolniczym charakterze tego obszaru. Jest to teren urokliwy, przyciągający zarówno turystów, jak i mieszkańców małych miasteczek i wielkich aglomeracji, którzy niejednokrotnie decydują się na zakup ziemi, by móc tutaj zamieszkać na stałe lub chociażby spędzić urlop, bądź wakacyjne miesiące. Jesienią do Gosprzydowej chętnie przyjeżdżają amatorzy leśnych wypraw i spacerów. Z całą pewnością nie brakuje tu miejsc, w których można zgromadzić zapas grzybów i jagód.

Gosprzydowa ma prawie osiemsetletnie dzieje, choć bez historycznie udokumentowanych początków. Legenda podaje, że założył ją niemiecki rycerz, ówczesny właściciel tamtego regionu – Gotfryd de Volya. Szczególnie udanym czasem w dziejach Gosprzydowej był czterechsetletni okres, kiedy właścicielami wioski była rodzina Wielogłowskich herbu Strykoń. Niestety Gosprzydowa, podobnie jak i sąsiednie miejscowości, ucierpiała w latach „potopu szwedzkiego”. Liczne zniszczenia, a także obowiązkowe kontyngenty nałożone na mieszkańców spowodowały upadek wielu gospodarstw, a także spadek liczby ludności. W tym czasie zrodziła się – jakby na przekór trudnym czasom – myśl budowy nowej świątyni, którą wcielono w życie pod koniec XVII wieku. Około dwieście lat później - pod koniec XIX wieku - przeprowadzono we wsi prace związane z regulacją rzeki Uszwicy. Aby jej wylewy nie zagrażały drewnianemu kościółkowi przełożono koryto rzeki i odsunięto je od świątyni.

Spokój wiejskiego życia zakłóciła I wojna światowa. Do Gosprzydowej dotarły wojska rosyjskie oraz austro-węgierskie. Wskutek działań wojennych znacznie pogorszyła się sytuacja mieszkańców, którzy stracili uprawy, majątek oraz inwentarz żywy. Reszty zniszczenia dokonały panujące epidemie.

O wybuchu II wojny światowej mieszkańcy dowiedzieli się podczas trwającego nabożeństwa w kościele 1 września 1939 roku. Przybyłe do wsi oddziały niemieckie zakwaterowały się w budynkach dworskich, szkole oraz organistówe. Ze wsi wysiedlono Żydów i przewieziono do gett w pobliskich miastach. Po wojnie większość mieszkańców żyła z pracy na roli, a niektórzy utrzymywali się z rzemiosła. Miejscowość prężnie się rozwijała, o czym świadczy budowa nowego Domu Strażaka oraz drogi prowadzącej w kierunku Gnojnika, elektryfikacja i gazyfikacja wsi.

L.P.11

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU

3 MIEJSCOWOŚĆ

32 – 864GOSPRZYDOWA

1 NAZWA OBIEKTU

PLEBANIA

2 CZAS POWSTANIA

ROK 1883

4 ADRES

DROGA POWIATOWA „GNOJNIK-
LIPNICA DOLNA”, NAPRZECIW
KOŚCIOŁA P.W. ŚW. URSZULI

7 FOTOGRAFIA

5 PRZYNALEŻNOŚĆ
ADMINISTRACYJNA

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE
POWIAT BRZESKI
GMINA GNOJNIK

6 STAN ZACHOWANIA

ZADOWALAJĄCY

8 OPRACOWANIE KARTY
(DATA, AUTOR)

ROK 2013

URZĄD GMINY GNOJNIK
EWELINA ŁUKASIK

BUDYNEK ZOSTAŁ WZNIESIONY W ROKU 1883 I JEST UŻYTKOWANY PO DZIŚ DZIEŃ. PLEBANIA ZNAJDUJE SIĘ TUŻ PRZY DRODZE GŁÓWNEJ BIEGNĄCEJ PRZEZ CENTRUM MIEJSCOWOŚCI. Z BUDYNKU USYTUOWANEGO NA LEKKIM WZNIESIENIU ROZCIĄGA SIĘ WIDOK NA ZABYTKOWY, DREWNIANY KOŚCIOŁEK ŚW. URSZULI, CMENTARZ PARAFIALNY, KORYTO USZWICY ORAZ OKOLICZNE WZNIESIENIA POROŚNIĘTE GĘSTWINĄ LASÓW I ZAGAJNIKÓW. DO PLEBANII PROWADZĄ KILKUSTOPNIOWE SCHODKI, NA SZCZYCIE KTÓRYCH WITA GOŚCI FIGURA MATKI NAJŚWIĘTSZEJ. BUDYNEK POSIADA DACH DWUSPADOWY POKRYTY BLACHĄ.

L.P.12

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU**3 MIEJSCOWOŚĆ**

32 – 864 GOSPRZYDOWA

1 NAZWA OBIEKTU

DOM PARAFIALNY

2 CZAS POWSTANIA

ROK 1938

4 ADRESDROGA POWIATOWA „GNOJNIK –
LIPNICA DOLNA”, OBOK
KOŚCIOŁA ŚW. URSZULI**7 FOTOGRAFIA****5 PRZYNALEŻNOŚĆ**
ADMINISTRACYJNAWOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE
POWIAT BRZESKI
GMINA GNOJNIK**6 STAN ZACHOWANIA**

ZADOWALAJĄCY

8 OPRACOWANIE KARTY
(DATA, AUTOR)

ROK 2013

URZĄD GMINY GNOJNIK
EWELINA ŁUKASIK

DOM PARAFIALNY WZNIESIONY ZOSTAŁ W 1938 R. JEDNA CZĘŚĆ BUDYNKU SŁUŻYŁA JAKO MIESZKANIE DLA ORGANISTY, A DRUGA JAKO SALKA KATECHETYCZNA. ODBYWAŁY SIĘ W NIEJ LEKCJE RELIGII, EGZAMINY DLA KANDYDATÓW DO I KOMUNII ŚW. I BIERZMOWANIA. OD ROKU 1990, GDY NAUKA RELIGII ZOSTAŁA PRZYWRÓCONA DO SZKÓŁ, SALA KATECHETYCZNA SŁUŻYŁA JAKO MAGAZYN SPRZĘTU, DEKORACJI ORAZ MIEJSCE ZBIÓREK DLA STRAŻAKÓW TRZYMAJĄCYCH WARTĘ PRZY GROBIE PAŃSKIM. W 1999 ROKU ZOSTAŁ WYMIENIONY DACH, KTÓRY ULEGŁ ZNISZCZENIU PODCZAS GWAŁTOWNEJ BURZY. W ROKU 2008 MIAŁ MIEJSCE KOLEJNY REMONT - TYM RAZEM DOTYCZĄCY WNĘTRZA BUDYNKU. WYMIENIONA ZOSTAŁA PODŁOGA, ODNOWIONO ŚCIANY, WYMIENIONO OKNA, INSTALACJE ELEKTRYCZNE ORAZ WYKONANO INSTALACJE OGRZEWANIA CENTRALNEGO. PRZYPIECZĘTOWANIE PRAC REMONTOWYCH STANOWIŁO WYPOSAŻENIE BUDYNKU W ŁAWKI, UŁOŻENIE POSADZKI ORAZ MONTAŻ LAMP OŚWIETLENIOWYCH. DZIŚ BUDYNEK PEŁNI ROLĘ ŚWIETLICY PARAFIALNEJ.

USZEW

Uszew to druga, co do ilości mieszkańców (około 1580) wieś w gminie Gnojnik. Położona jest na terenie Pogórza Wiśnickiego nad rzeką Uszwicą, niespełna 6 km od miejscowości Brzesko. Pagórkowaty krajobraz miejscowości przecięty jest w poprzek doliną rzeki Uszwicy. Różnice terenu w wiosce dochodzą nawet do 100 metrów. Uszewska zabudowa ciągnie się dwoma długimi pasmami siedlisk po obu brzegach Uszwicy: prawym, wyższym, będącym podnóżem zachodniego stoku biesiadecko–złockiej wysoczyzny i lewym, tak niskim, że będącym nieustannie narażonym na częste wylewy rzeki.

Uszew została założona w 1255 roku przez księcia Bolesława Wstydliwego. Natomiast pierwsza wzmianka o istnieniu parafii pochodzi z 1325 roku. W tym czasie zaczęto wznosić mury pierwotnej świątyni p.w. Wszystkich Świętych, która niestety nie przetrwała do obecnego czasu.

W XIV wieku Uszew przeszła na własność biskupa krakowskiego. Wtedy też w dokumentach widnieje jako miasto, co świadczy o wysokim stopniu jej rozwoju gospodarczego. Niestety Uszew, podobnie jak większość miejscowości w Małopolsce, doznała dużych zniszczeń w czasie najazdów tatarskich oraz potopu szwedzkiego.

W wyniku rozbiorów Uszew (jak i pozostałe miejscowości wchodzące w skład obecnej Gminy Gnojnik) znalazła się w zaborze austriackim. Rząd austriacki przejął dobra biskupstwa krakowskiego i wieś stała się siedzibą urzędu gospodarczego zwanego kamerą austriacką. Uszew nie ucierpiała podczas I wojny światowej, pełniąc jedynie funkcje zaplecza dla działań wojennych.

Niestety, wsi nie ominęły mroczne lata II wojny światowej, ze skutkami których Uszwianie zmagali się przez wiele lat.

W latach powojennych Uszew nadal pozostawała siedzibą gminnych władz, co sprzyjało jej rozwojowi - zaczęto wznosić mury domu ludowego, przedszkola oraz ośrodka zdrowia. W 1969 roku Uszew przestaje być siedzibą gminy na rzecz Gnojnika, którego walorem jest centralne położenie w stosunku do pozostałych wiosek.

W centralnym punkcie miejscowości usytuowany jest kościół parafialny p.w. św. Floriana. Charakterystycznym elementem zewnętrznym świątyni jest znajdująca się pośrodku dachu smukła wieża na sygnaturkę oraz wyrastająca z zachodniej części dachu kościoła niewysoka wieża. Z prostą bryłą kościoła idealnie komponują się bogate w złocenia elementy wyposażenia. Wnętrze świątyni zdobi polichromia figuralna. Najokazalej prezentuje się ołtarz główny w stylu barokowo-klasycystycznym z początku XIX w.

z obrazem św. Floriana i Ukrzyżowaniem oraz czterema postaciami kobiecymi obrazującymi cztery cnoty kardynalne. Cennymi dziełami są także ołtarze boczne. W 1945 roku wnętrze zostało odnowione przez malarza Adama Witkowskiego. Przejawem patriotyzmu było wymalowanie na balkonie chóru godła polskiego z orłem w koronie. Wizerunek został przykryty płótnem w kolorze ściany. Planowano jego odkrycie w momencie, gdy

kraj będzie wolny już od niemieckiej okupacji. To niezwykle wydarzenie miało miejsce w ostatnich dniach wojny, chociaż we wsi znajdowali się jeszcze niemieccy żołnierze. W czasie nabożeństwa, w momencie największego skupienia dokonano ściągnięcia zasłony. Jak nietrudno sobie wyobrazić, wzruszenie zgromadzonych w kościele mieszkańców było olbrzymie.

Na terenie Uszwi spotkać można obiekty sakralne - przydrożne figury z wizerunkami świętych, kapliczki oraz krzyże. Wszystkie te obiekty są świadectwem głębokiej wiary i ufności pokładanej w Bogu, Matce Bożej i świętych patronach.

Piękne pagórkowate tereny Uszwi, świeże powietrze oraz bezpośrednie sąsiedztwo lasów stwarzają wspaniały klimat do wypoczynku. Z całą pewnością znajdą tu coś dla siebie amatorzy pięknych widoków, miłośnicy przyrody, grzybiarze oraz poszukiwacze przygód.

L.P.13	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32 – 865 USZEW
1 NAZWA OBIEKTU PIERWOTNY BUDYNEK SZKOŁY / OBECNIE DOM PARAFIALNY		2 CZAS POWSTANIA ROK 1860	4 ADRES DROGA GMINNA „NA PUSTE ŁĄKI”, OBOK KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
7 FOTOGRAFIA			5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK
			6 STAN ZACHOWANIA
			ZADOWALAJĄCY
			8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR)
			ROK 2013
			URZĄD GMINY GNOJNIK
			EWELINA ŁUKASIK
<p>BUDYNEK STAREJ SZKOŁY ZOSTAŁ ODDANY DO UŻYTKU 14 LISTOPADA 1860 ROKU. OBIEKT ZOSTAŁ WYBUDOWANY NA PLANIE CZWOROKĄTA Z CZTEROSPADOWYM DACHEM POKRYTYM DACHÓWKĄ ORAZ MAŁYM GANKIEM NA PRZEDNIEJ ŚCIANIE BUDOWLI. DO GŁÓWNYCH DRZWI WEJŚCIOWYCH PROWADZĄ NIEDUŻE, KILKUSTOPNIOWE SCHODY. PIERWOTNIE BUDYNEK O DŁUGOŚCI 11 M I SZEROKOŚCI 7,5 M OBEJMOWAŁ JEDNĄ SALĘ SZKOLNĄ I MIESZKANIE DLA NAUCZYCIELA. OBOK SZKOŁY ZNAJDOWAŁ SIĘ SAD OWOCOWY. PO WYBUDOWANIU NOWEJ, PIĘTROWEJ I BARDZIEJ NOWOCZESNEJ PLACÓWKI STARY BUDYNEK SZKOŁY ZOSTAŁ ZAMKNIĘTY, A OBECNIE PEŁNI FUNKCJĘ DOMU PARAFIALNEGO.</p>			

L.P. 14	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32 – 865 USZEW
1 NAZWA OBIEKTU DAWNY DWÓR / OBECNIE PLEBANIA		2 CZAS POWSTANIA ROK 1896	4 ADRES DROGA GMINNA „NA PUSTE ŁĄKI”, OBOK KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK	
		6 STAN ZACHOWANIA ZADOWALAJĄCY	
		8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA LUKASIK	
<p>PLEBANIA TO BYŁY BUDYNEK MIESZKALNY DWORU NALEŻĄCEGO NIEGDYŚ DO BARONA JANA GOETZA-OKOCIMSKIEGO. DO ROKU 1923 DWÓR BYŁ DZIERŻAWIONY PRZEZ TEŚCIOWĄ BARONA, HRABINĘ SUMIŃSKĄ. W LATACH 1929-1930 MIAŁA MIEJSCE PARCELACJA DÓBR DWORSKICH W USZWI. PO OBJĘCIU PROBOSTWA PRZEZ KS. MICHAŁA WIELEŃSKIEGO PARAFIA UZYSKAŁA ZGODĘ Z DIECEZJI NA SPRZEDAŻ CZĘŚCI WŁASNYCH GRUNTÓW I ZAKUPIENIE ZA UZYSKANE PIENIĄDZE POZOSTAŁOŚCI MAJĄTKU DWORSKIEGO WRAZ Z ZABUDOWANIAMI, KTÓRE MIAŁY BYĆ PRZEZNACZONE NA PLEBANIĘ. PILASTROWE PODZIAŁY TYNKOWANYCH ŚCIAN, DWUTRAKTOWY UKŁAD WNĘTRZ I SIODŁOWE DACHY O BLASZANYM POKRYCIU CHARAKTERYZUJĄ USZEWSKĄ PLEBANIĘ.</p>			

L.P.15	KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU		3 MIEJSCOWOŚĆ 32 – 865 USZEW
1 NAZWA OBIEKTU TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA		2 CZAS POWSTANIA ROK 2003	4 ADRES TEREN LASU ZAŁĘŻE
7 FOTOGRAFIA 		5 PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE POWIAT BRZESKI GMINA GNOJNIK	
		6 STAN ZACHOWANIA ZADOWALAJĄCY	
		8 OPRACOWANIE KARTY (DATA, AUTOR) ROK 2013 URZĄD GMINY GNOJNIK EWELINA ŁUKASIK	
<p>W DZIEJE USZWI WPISAŁA SIĘ TRAGICZNA HISTORIA MIESZKAJĄCYCH W NIEJ ŻYDÓW, KTÓRZY SCHRONILI SIĘ W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ W WYKOPANYM W LESIE GRABALINY BUNKRZE. RODZINA ŻYDOWSKA BYŁA WSPIERANA PRZEZ MIESZKAŃCÓW USZWI, A W SZCZEGÓLNOŚCI PRZEZ MAJĄCEGO SWÓJ DOM NAJBLIŻEJ ICH KRYJÓWKI GOSPODARZA WOJCIECHA KOTFISA. NIESTETY NIEMCY ODKRYLI KRYJÓWKĘ I W SIERPNIU 1944 ROKU ROZSTRZELALI RODZINĘ ŻYDOWSKĄ. ZA POMOC ŻYDOM ZABITO TAKŻE WOJCIECHA KOTFISA, KTÓRY ZOSTAŁ POCHOWANY PRZEZ RODZINĘ NA PARAFIALNYM CMENTARZU PO KRYJOMU W NOCY, BEZ WPISU DO KSIĘGI ZGONÓW. CIAŁA ŻYDÓW POGRZEBANO WE WSPÓLNEJ MOGILE NA SKRAJU LASU. DZISIAJ W LESIE, W KTÓRYM UKRYWALI SIĘ I ZOSTALI ZABICI USZEWSKY ŻYDZI ZNAJDUJE SIĘ MARMUROWA TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA, WYSTAWIONA PRZEZ GMINĘ ŻYDOWSKĄ W KRAKOWIE ORAZ MIESZKAŃCÓW WIOSKI.</p>			

L.P.16

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU

3 MIEJSCOWOŚĆ

32 – 865 USZEW

1 NAZWA OBIEKTU

KOMPLEKS LEŚNY

2 CZAS POWSTANIA

4 ADRES

DROGA GMINNA „NA PUSTE ŁĄKI”

7 FOTOGRAFIA

5 PRZYNALEŻNOŚĆ
ADMINISTRACYJNA

WOJEWÓDZTWO	MAŁOPOLSKIE
POWIAT	BRZESKI
GMINA	GNOJNIK

6 STAN ZACHOWANIA

ZADOWALAJĄCY

8 OPRACOWANIE KARTY
(DATA, AUTOR)

ROK 2013

URZĄD GMINY GNOJNIK
EWELINA ŁUKASIK

DO KOMPLEKSU LEŚNEGO LASU NA ZAŁĘŻU DOTRZEMY DROGĄ GMINNĄ „NA PUSTE ŁĄKI”. IDĄC BĄDŹ JADĄC DROGĄ OD KOŚCIOŁA W STRONĘ CMENTARZA JUŻ Z ODDALI ZOBACZYMY ZIELONĄ ŚCIANĘ LASU GRABALINY. GDY SKOŃCZY SIĘ ASFALTOWA DROGA WYBÓR DALSZEJ TRASY W GŁĄB LASU ZALEŻY JUŻ TYLKO OD INDYWIDUALNYCH UPODOBAŃ. LAS ZAPRASZA WSZYSTKICH AMATORÓW SPACERÓW I GRZYBOBRANIA.